

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

ΕΠΙΤΑΝΗΣΟΥ

Συνεραγισθείσα

ΕΚ

Διαφόρων

ΥΠΟ

Γ. ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗ

ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΛΛΗ.

1834.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

Α152 Φ10014

ΕΠΙΤΟΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

Υπὸ τὸ ὄνομα Ἑπτάνησος, ἐννοῶνται νῆσοι τινες κείμεναι εἰς τὸ Δυτικομεσημβρινὸν τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι ἀρχόμεναι ἀπὸ τὸ τέλος τῆ Ἀδριατικῆς πελάγους καὶ κατέχουσαι σχεδὸν τὸ Ἰόνιον (α), ἐκτείνονται μέχρι τῆ Μαλέα, μεσημβρινῶς ἀκρωτηρίῳ τῆς Πελοποννήσου.

Αἱ Νῆσοι αὗται εἶναι πολυάριθμοι· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ ἐπισημότεραι, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκον αἱ λοιπαὶ παρακείμεναι, εἶναι ἑπτὰ, α. Κέρκυρα (Κορφοί), Καθίδρα τῆς Κυβερνήσεως β. Ἐρικῶσα (Παξοί). γ. Λευκὰς (Ἁγία Μαύρα). δ. Ἰθάκη. ε. Κεφαλληνία. ς. Ζάκυνθος. ζ. Κύθηρα (Τσιρίγον), ὠνομάσθησαν Ἑπτάνησος.

Γεωγραφικῶς μὲν αἱ εἰρημέναι νῆσοι κεῖνται μετὰ τῆς 30° 35' - 40° ΑΜ. καὶ τῆς 38° - 40° ΒΠ. ἔχουσαι ἐπιφάνειαν 50 Τ.Μ. καὶ ὑπὲρ τὰς 240,000 λαόν. Πολιτικῶς δὲ, ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ αὐτεξούσιον (esclusiva) προσασίαν τῆ Βασιλείας τῆς Ἀγγλίας.

Εἰς τὰς Μυθολογικὰς ἢ Ἡρωϊκὰς χρόνους πολλὰ ἀπ' αὐτὰς, ἐξαιρουμένης τῆς Ἐρικῶσης, ἐσχημάτιζον Κράτος Μοναρχικόν, ἔχουσα ἐκάστη ἄλλας ὑποτελεῖς, ὡς ἡ Ἰθάκη τὴν Ζάκυνθον, Κεφαλληνίαν, καὶ τὰς Ἐχιμάδας μετὰ παρέ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

αὐτὰς τὸν ὅρον καὶ τὸν ὅρον καὶ τὸν ὅρον αἱ περισσότεραι ἀπὸ τῶ Ἰόνιον ἢ τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ Κράτος ΙΟΝΙΚΟΝ.

λευσιν δὲ πολλῶν ἐτῶν μετεσχηματίσθη πᾶσα μία εἰς ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν. Πολλοὶ δὲν ἔμειναν ἀδιάφοροι εἰς τὰς κοινὰς τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνας. Οἱ Ζακύνθιοι καὶ Κεφαλληνες ὑπὸ τὸν Ἰθακήσιον στρατηγόν των διεκρίθησαν ὑπὸ τὴν τεύχη τῆς Τριτάδος (α). Ἐδοξάσθησαν αἰνῆσοι ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Κοσμοκρατορίας, καὶ μετὰ τὴν βαρβάρωσιν τῶν λοιπῶν κόσμου, διὰ τὴν ἐφοδον τῶν ὑπερβορείων ἐθνῶν, διετήρησαν τὴν ἀρχαίαν των δόξαν καὶ φρόνημα, ἔδωκαν ἄσυλον καὶ καταφύγιον εἰς τὸν χριστιανισμόν, καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς Βασιλείας ὑπὸ τῆς Ὀθωμανῆς ἐπὶ τῆς Β'. Μωάμεθ, κλονέμεναι βάλλονται ὑπὸ τὴν προσασίαν τῆς Ἑνετικῆς Ἀριστοκρατίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας, ὡς ἀναφέρει ὁ Naudoncourt κατὰ τὸν K. Anderson, δὲν ἦτον ἐπιειτραμμένον εἰς τὸν Ἰονικὸν λαὸν νὰ συζητήσῃν ἰθὺνικὰ Λιδακτῆρια ἢ χειρῶν διδασκαλία, ἔπεισεν, ὡς ἦτον, ἐξ ἀνάγκης εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαθῶν ἐκκλησιαστικῶν. Αἱ κατώτεραι κλάσεις ἐν γένει δὲν εἶχον πλέον πλὴν ἐλατῆριον ἢ εὐκαιρίαν νὰ δοθῇ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας φιλολογίας, ἢ τὴν καλλιέργειαν τῆς γλώσσης των· εἰς τὰς οἰκιακὰς συνδιαλέξεις ἢ Ἑλληνικὴν κατεφρονεῖτο ὡς χυδαία, καὶ ἀντ' αὐτῆς εἰμῶτο ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας κλάσεις καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἢ Ἰταλική. Εἰς αὐ-

(α) Πόσον συνέδραμον ὅλοι ἐν γένει εἰς τὰς ἐπιτυχεῖς ἀποπείρας των ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας περὶμαχομένων καὶ θαλασσομαχομένων Ἑλλήνων, ἐλπίζομεν νὰ διαλάβῃ λεπτομερέστερον ἢ ἱστορία τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος. Δὲν ἀμφιβαλλομεν δὲ ὅτι, ὁ μέλλων ν' ἀναδεχθῇ τὴν ἀμερόληπτον συγγραφὴν τῆς ἱστορίας ταύτης, ὅταν ὑπομνήσῃ τὰς προσπάθειάς ἐκάστης των νήσων ταύτων, δὲν θέλει παραδώσει εἰς τὴν σιωπὴν τὰς πολυειδεῖς συνδρομὰς καὶ διηγεεῖς περιθάλψεις, ὅσας ἐν μέρει κατ' ἐξοχὴν πόλῃται καὶ πόροι καὶ τῆς Ζακύνθου, ἀπαρχῆς τοῦ ἱεροῦ των Ἑλλήνων ἀγῶντος, φιλοτίμως ἐπρόσφερον καὶ ἀπέδειξαν, ἔτοιμοι νὰ ὑπομείνουν ὅσα δεινὰ ἤθελεν ἀπειλῆσαι κατ' αὐτῶν καὶ διὰ μόνην τὴν ἐνδόμυχον ὁμοφροσύνην καὶ σύμπνοiam μετ' αὐτοῦ Τυρκονυλογούς προμάχους τῆς Ἑλλάδος.

τὴν ἦσαν γεγραμμένοι οἱ νόμοι εἰς αὐτὴν ἐθεωρῶντο καὶ ἐπεραίνοντο ὅλοι αἱ δικαστικαὶ ὑποθέσεις. Οἱ εὐκατάστατοι ἔπεμπον τὰς νύκτων νὰ ἐκπαιδευθῶσιν εἰς Ἑνετίας ἢ Παταύιον, ὅπως ἐξ ἐναντίας ἐδιδάσκοντο πῶς νὰ διαμένωσι τῶν Ἑνετῶν ὑπήκοοι μᾶλλον, ἢ ν' ἀποβῶσι σπυδαῖοι, ἐνάρκτοι καὶ ἐπωφελεῖς ἄνδρες. Καὶ διὰ ν' ἀπαιτῶνται οἱ νέοι καὶ ἡμιπύωνται εἰς τὴν ἀμέλειαν τῶν καλῶν τῆς Παιδείδος των, τὰς ἐφωδιάζον οἱ διδάσκαλοι μὲν ἐν δοκτωρικὸν δίπλωμα τέχνης τινός, μετὰ τινὰ ἐπιπόλαιον ἐξέτασιν καὶ διακοίνωσιν ἐνός ἐγγράφου, οὐ διέτρεξαν τὸ γάδιον τῶν ἰδιαίτερων των σπουδῶν.

Εἰς ὅλας τὰς νήσους ἐνεψυχόνοντο ἦθη, τιμαρτωτισμοί, φρονήματα καὶ τρόποι Ἑνετικοί. Πᾶν δραστήριον αἶσθημα τῶν καλῶν ἀπεσβέσθη ἢ τυραννία καὶ δωροκοπία (venalite) τῶν Κυβερνώντων, ἢ χαμέρπεια καὶ κενοδοξία τῶν ὑπερφάνων καὶ ματαιοφρόνων εὐγενῶν, συνήθων ὁμῶς νὰ ἐκνάζων ὑπὸ τὸν ζυγόν, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ τὸ ἀπὸ μέρους των κατεβάρυνον κατὰ τῆς λαῶν, τὰς παρέσυρον εἰς τὸ ἔσχατον τῆς ἠθικῆς ἐκπτώσεως. Αἱ μεγαλύτεραι νήσοι κατετυράννην τὰς μικροτέρας· οἱ εὐγενεῖς τὰς συμπολίτας των, καὶ ἔτοι τὰς χωρικές. Ἡ τοκελκία (usure) ἐνίσχυεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἐξησφάλιζε τὴν κατάστασιν ταύτην, μέχρι τῆς ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Γεντίλον (Gentile) ἐλεύσεως τῶν Γάλλων περὶ τὰ 1797· οἱ ὁποῖοι, ἀφ' ὧν μετὰ τὴν κυρίευσιν τῆς Ἰταλίας ἠφάνισαν τὰ μικρὰ αὐτῆς δημοκρατικὰ Κράτη, ἔλαβον καὶ ἀπὸ τῆς δεχθέντας Γαλλικὴν φρεσὶν Ἑνετῆς, τὰς Ἰονικὰς νήσους, τὰς ὁποίας διήρκεσαν εἰς τρεῖς Νομοὺς, συμπεριλαμβάνοντος καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἠπειρὸν τόπους. Οἱ Νομοὶ ἔτοι ἦσαν.

Α'. Νομὸς τῆς Κερκύρας, εἰς τὸν ὁποῖον περιείχετο ἡ Κέρκυρα, Ἐρικῶσα καὶ Πάργα.

Β'. Νομὸς τῆς Ἰθάκης, περιλαμβάνων τὴν ὁμώνυμον νῆσον Κεφαλληνίαν, Λευκάδα, Νικόπολιν (Παύσα),

Γ'. Νομὸς τῆς Αἰγαίου πελάγους, ὅπως ἀνῆκεν ἡ Ζάκυνθος καὶ τὰ Κύθηρα.

Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐσυζητήθησαν εἰς ἐκάστην νῆσον Δημογερονταὶ καὶ ἄλλαι Ἀρχαί, διοργανισθεῖσαι συμμόρφως μὲ τὴν Γαλλίαν. Τὸ τοιοῦτον ἐπροξένησεν εἰς τὰς κατωτέρως ἄκραν χαρὰν καὶ τοῖς ἐνετύπωσεν ἐνδόμυχον εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Γαλλίαν.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Γάλλων, αἱ συμμαχικαὶ τῶν Ῥωσσο-Τῶρκων δυνάμεις ἐκδιώξαντες ἐκείνους, ἔλαβον εἰς τὴν κυριαρχίαν τὸν τὰς νήσους, διὸς χωριζομένη ἑκατέρα νὰ τὰς κυριεύῃ μὲ ἀπόλυτον δεσποτείαν. Ὅθεν ὁ Ῥωσσοικὸς Ναύαρχος Uschacoff καταργήσας τὸ Γαλλικὸν τῆς κυβερνήσεως σύστημα, ἀντικατέστησεν ἐν πολιτεῖν (constitution), διὰ τῆς ὁποῖας ἀνεξήριξε τὰ παλαιὰ τῶν εὐγενῶν συμβέβια, ἐγκαταλέγων εἰς τὴν τάξιν ταύτην καὶ ὅσας αἱ περιστάσεις καὶ ἡ ἀναίροφὴ ἀνεδείκνυνον ἀξίας τῆς Εὐγενείας· διέταξε νὰ ἐκλεχθῶσιν ἀπὸ τὰς νήσους Πρεσβεῖαι (Députations) διὰ νὰ καθυποβάλωσιν τὸ Πολίτευμα τῆτο εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς Πετροπόλεως καὶ Κωνσταντινουπόλεως, αἱ ὁποῖαι τὴν 21 Μαρτίου 1800 ἔκαμον συνθήκην, διὰ τῆς ὁποίας ἐκανόνιζον τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας.

Ἀλλ' ἐνῷ ἐγίνετο τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἡ διαπραγματεύσις, ἡ Ἴονική Πρεσβεΐα ἀντὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς Πόρτας τὸ παρὰ τῷ Κ. Uschacoff σχεδιασμένον Πολίτευμα, ἐπαρξάσασιν ἐκ συμφώνος ἄλλην τινὰ ὡς ἔφασιν (Voeu) τῆς ἔθνους συμφωνίαν, ἥτις διὰ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπεργῆς (Ρεζ-Εφέντη), ἀφ' ἧς ἀνεκηρύχθη τῷ Κράτει τῆτις Πολίτευμα, ἐνηργήθη ἀμέσως. Κατὰ τῶν ὁρχῶν ὅμως τῆς πολιτείας τῆτις, διὰ τῆς ὁποίας ἐξησφαλίζοντο τῶν παλαιῶν εὐγενῶν τὰ προνόμια καὶ ὁ κληρονομικὸς δεσποτισμὸς, ἐκορυφώθησαν ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν

γογγυσμοὶ ἀκατάλαυστοι, συνέβησαν διατρέψεις τῶν νήσων, διαφωνίαι τῶν πολιτῶν, καὶ τέλος γενικὴ ἐπανάστασις τὴς ἐβούθισεν εἰς παντελῆ ἀναρχίαν. Ἡ Λευκὰς, Ἰθάκη καὶ Κεφαλληνία ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τὴν ὁμοσπονδίαν, καὶ ἔκλεξεν ἐκάστη χωριστὸν διοικήσεως τρόπον. Ἡ Ζάκυνθος, ἥτις ἀπὸ τὸν Μάϊον 1799 μετήλλαξε τὴς διορισθέντας ὑπὸ τοῦ Ῥωσσοικῆ Πολιτεύματος διοικήτας, παραφερθεῖσα εἰς ἐπανάστασιν, ὑψώσε τὴν Ἀγγλικὴν Σημαίαν. Ἡ ἐν Κερκύρᾳ Βελη συνεδριάσασα κατέλυσε τὸ Βυζαντινὸν Πολίτευμα ἀντικαταστήσασα ἐν ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἐνηργήθη τὸν Νοέμβριον 1801, καὶ συνεξήθη τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα ὑπὸ τὸ ὄνομα Onoranda. Οἱ εὐγενεῖς πάλιν ἀντιποιούμενοι τὰς ἀπαλλοτριωθεῖσας ἐπαρελθεῖς τιμὰς, ἀμείνονοι τὴς γενικῆς καλῆς τῆς πατρίδος τῶν, μετεκάλεσαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς σκοπῆς τῶν τῆς Τῶρκων καὶ Συμμάχων αὐτῶν, καὶ διὰ μηχανοδρασιῶν ὑπέκλεψαν ἀπὸ τὸν Καϊμακάμην ἐπίσημον διαταγὴν, διὰ τῆς ὁποίας κατελύετο τῆς Ὀνοράνδας τὸ Πολίτευμα καὶ ἀνεγείρετο τὸ Βυζαντινόν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔτε οἱ Ῥῶσσοι, ἔτε οἱ Τῶρκοι ἐδυνήθησαν νὰ ἐνεργήσωσιν τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἠναγκάσθησαν οἱ Εὐγενεῖς νὰ καταφύγῃν εἰς τὴς Ἀγγλους, οἵτινες ἀμέσως ἔειλαν εἰς Κέρκυραν δύο φρεγάτας. Ἡ Ὀνοράνδα βοηθημένη ἀπὸ μέγα μέρος Πολιτῶν ἀντίτῃ μὲν κατ' ἀρχάς, ἔπειτα ὅμως διὰ τῆς βίας καὶ συμφωνηθεισῶν ὑποσχέσεων διελύθη, καὶ τὸ Βυζαντινὸν Πολίτευμα ἀνακηρυχθὲν ἐνηργήθη τὰς 20 Φεβρουαρίου 1802. Διὰ τὸ πολίτευμα τῆτο φεγγίτων ὁ λαὸς, μὴν ἀναχαιτιζόμενος ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν Ἀγγλῶν, ἔτε ἀποδειλιῶν διὰ τῆς προσεγγίζοντος Ῥώσσοις, ἀπεσπάρθησε, κατερήμωσε τὰς πεδιάδας, εἰσῆλθεν εἰς τὰς πόλεις, καὶ ἐκινδύνεον τὰ κόμματα νὰ συγκροσθῶν, ἀνίσως οἱ Ῥῶσσοι φθάσαντες εἰς Κέρκυραν περὶ τὸν Αὐγύστον 1802, δὲν εἰδάσκοντο πραγματικῶς ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐδραιωθῇ καὶ

διαμείλην τὸ εἰρημένον Πολίτευμα. Ὅθεν ὁ Κ. Μτσεινίγος Ῥωσικὸς πληρεξέσιος ὑπουργὸς, συνέταξε καὶ διεκήρυξε περὶ τὸν Σεπτέμβριον 1802 προσωρινὰς τινὰς κανονισμὸς, διὰ τῶν ὁποίων ἐχορήγει δικαιοματικὴν ἀρμοδιότητα εἰς ἐκάστην νῆσον νὰ πέμψη εἰς Κέρκυραν ἀντιπροσώπους πρὸς σύστασιν νέας θεμελιώδους Πολιτεῦματος. Ἐκ τῶν 40 τέτων ἀντιπροσώπων συνεκροτήθη μία Διαιτητικὴ Γερουσία (Assemblée Constituante), ἡ ὁποία ἐπεφόρτισεν εἰς μίαν ἐννεαμελῆ Ἐπιτροπὴν τὴν σύνταξιν τοῦ Πολιτεῦματος, τὸ ὁποῖον ἐμελλε καὶ τεθῆ ὑπὸ τὴν διαφιλονέκησιν καὶ ἐγκρίσιν τῆς ἰδίας Γερουσίας.

Τὸ συνταχθὲν τῷτο Πολίτευμα παρρυσιασθὲν τὴν 23 Νοεμβρίου, ἐνεκρίθη παμπληθεῖ φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Ῥωσικὸς ὑπουργὸς ἐπέδρευσεν ὄχι ὀλίγον διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὸν τρόπον τῷ διοργανισμῷ. Τότε Ἐπειδὴ ἡ ἐσχάτη πλάνη ἀπέβη χείρων τῆς πρώτης, ἡ Ῥωσικὴ Αὐλὴ ἐπρότεινε μεταρρυθμίσεις τινὰς, καὶ συνεζήθη μία δεκαμελὴς Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐκθεσιν τῶν τῶν μεταρρυθμίσεων σχεδίων, καὶ ὑποβολὴν αὐτῶν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Κ. Μτσεινίγον. Ἡ νέα αὕτη μετασχημάτισις ἐπέμφθη εἰς Πετρέπολιν, ἥτις μετὰ τινὰς νέας μεταβολὰς τεινέσας νὰ συγκεντρώσῃ καὶ αὐξήσῃ τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν, συνέταξεν ἕν ὀριστικὸν σχέδιον καὶ τὸ διεύθυνεν εἰς τὸν Πληρεξέσιόν της, ὁ ὁποῖος ὁμίσως συνεκάλεσεν εἰς Κέρκυραν τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἤρχισε τὰς ἐργασίας τῆς 10 Δεκεμβρίου 1806, καὶ τὰς 15 τῆς Ἰδίας παρεδέχθη καὶ ἐνέκρινε καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὸ εἰρημένον σχέδιον.

Αἱ περιζήσεις ὅμως δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἐνέργειαν τῶν τελευταίων τέτων Πολιτεῦματος, ἀλλ' ὑπῆρχε μετίνως μεταρρυθμίσεις τὸ τῶν 1803. Ἀντάμει δὲ τῆς Τελουπτιζ συνθήκης περὶ τὰ 1807, ἐπανῆλθον αἱ νῆσοι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Γάλλων, καὶ ἔκτοτε ἐδιοικῶντο συμμόρφως τῷ Αὐτοκρατορικῷ

δόγματος τῶν 10 Νοεμβρίου 1807, διαφυλάττεσαι μόνον ὅσα μέρη τῶν προτέρων πολιτεῦματος ἐσεβάσθη τὸ Ναπολεόντειον δόγμα (Colon. Bory de Saint-Vincent). Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐντησεύχθη εἰς τὰ Δημόσια τῆς Ἑπτανήσου ἔγγραφα, καὶ τῶν Εὐγενῶν τὰς συναναστροφάς, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀνεξηρίχθη καὶ ἐτίμηθη ἢ ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν περιφρονεμένη καὶ κλονεμένη ἀνατολικῇ θρησκείᾳ (α). Οἱ τιμαριωτικοὶ πλέον τρόποι ἀπεσκορακίσθησαν καὶ ἐξέλιπον, καὶ Δημόσια Διδασκτήρια τῆς ἐθνικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης συνεζήθησαν διὰ τὰς κατοίκους.

Εἰς τὰ 1813 ἐξέειλεν ἡ Ἀγγλία κατ' αἰτήσιν τῶν δυσσεβεσμένων κατοίκων, ἐν εὐράτευμα διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ ν' ἀποδιώξῃ τὴν Γάλλους καὶ ἀνορθώσῃ τὴν παλαιὰν Κυβερνήσιν. Ἡ Ἀγγλικὴ ἐπιθεορία ὄχι μόνον ἠξίωθη τῆς ἀπαιτουμένης ὑποδοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀμαχητὶ ἐκυρίευσεν τὰς νήσους Ζάκυνθον, Κεφαλληνίαν καὶ Κύθηρα. Τότε τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας ἡ ἐθνικὴ σημαία ἐκυρματεῖ πάλιν εἰς τὰ Φερούα καὶ περὶ τέτων ὅλων εἰδοποιήσας τὴν Πορταν ὁ παρ' Αὐτῇ Ἀγγλικὸς Πρεσβευτὴς, ἐνήργησε νὰ ὑψώσῃ τὴν ἰδίαν σημαίαν καὶ ὅσα Ἰονικὰ πλοῖα ἦσαν προσωρμισμένα εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν. Ἡ διαρκὴς ὁμῶς ὑπὸ τῶν Γάλλων κατασχέσις τῆς Κερκύρας, τῆς ὁποίας ἡ θέσις καὶ τὰ φερούα, ὡς πρωτεύουσος καὶ Καθέδρας τῆς Κυβερνήσεως, συνέτεινον τα μέγιστα, δὲν ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὴν Δημοκρατίαν ταύτην ὅλας τὰς δικαιοματικά, εἰμὴ ὅτι, ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῶν Συμ-

(α) Ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἑκκλησίας (Πρωτόπαππας) δὲν εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ ἐκρίνῃ τὴν ποίμνικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου, ἀλλὰ τὴν ἐξουσίαν πεδαγγιῶν. Τὸν θεοβλαβῆ τῶν Ἑνετῶν ἐκδοσιασμάτων διὰ τὰς Παπύνας ὁμοστασίας κληκύνοντες τινες καὶ σποδοχέοντες, συγκαλέσθησαν μετὰ τὰ πρόβατα εἰς ποίμνην ἐκείνου. εἰς καὶ πολλοὶ θυτικοὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον περιτμηθέντες ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν τὸ Κοράνιον.

μάχων εἰς Παρισίους κατὰ τὸ 1814, προσapéκτησε καὶ τὴν Κέρκυραν ἢ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἐν ὀνόματι αὐτῆς, τῆς Αὐστρίας, Ῥωσσίας καὶ Πρωσίας, αἵτινες εἶχον λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν τὸν Ἰονικὸν Κράτος, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ 1815 Νοεμβρίου 5, διὰ τῆς ἐν Παρισίοις Συνθήκης ὑπογεγραμμένης ἀπὸ τῶν Πληρεξουσίων τῆς Ἀγγλίας Κάσλερυ καὶ Βελιγκτιῶνα, καὶ τῶν Πληρεξουσίων τῆς Ῥωσσίας Πρίγκιπα τοῦ Ῥαξμοφσκίς καὶ Κόμητα Ἰ. Καποδίστριαν, ἐδόθη ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ αὐτεξέσκιον προστασίαν τῆς Αὐτῆς Βρεταν. Μεγαλειότητος, καὶ τῶν Κληρονόμων καὶ Διαδόχων αὐτῆς.

Ἀλλὰ μολονότι τὸ Πρῶτον Ἄρθρον τῆς εἰρημένης συνθήκης βάλλει τὸ Κράτος τῆτο εἰς θέσιν ἀπολύτης ἀνεξαρτησίας καὶ αὐτονομίας, τὸ τρίτον ὁμῶς καὶ τέταρτον ἄρθρον, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἀγγλία ἐτεδύθη μερίσιν ἐπιρροῇν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διοργανισμόν τοῦ Κράτους, καὶ τὸν κανονισμόν τῆς συγκαλέσεως τῆς Νομοθετικῆς Συνελεύσεως, καθιστᾷ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς προβληματικὴν, ὥς ἀνέπτυξε καὶ ἐξηκρίβωσεν ὁ Μέγας Ἀρμολὸς Θ. Μαίτλανδ, καὶ τὴν γνώμην τε ταύτην ἐνέκρινε καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν ὁ Βασιλεὺς Θεοτόκης, Πρόεδρος τότε τοῦ Καταρκτικῆς Συμβουλίου.

Αἱ ἐπιρροαὶ μετὰ ταῦτα καὶ διαρκεῖσαι ὥς εἰσέτι τῶν κατοίκων δυσαρέσκαια κατὰ τῶν Προσκειτῶν, τῶν ὁποίων ἐν γένει ὀνομάζον τυράννοις, ἐμπλέκον ἑκάστον εἰς ἀμνηχανίαν, ἀπορῶντα πᾶς ὑποδοσθὴ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἀρχὴν, εἰς τὸ φημιζόμενον φιλοτύραννον τῶν Ἀγγλῶν, ἢ τὴν χαμέρπειαν καὶ σπυδαρχίαν δημοκαταράτων τινῶν, ἐτοιμῶν νὰ προδώσιν ἐπιόρκως καὶ τὰ ἱερώτερά των καθήκοντα, ἅμα τοῖς παρρησιασθῇ προβιβασμῶς εὐκαιρία. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συγκαλέσεως τῶν Νομοθετικῶν, διεκηρύχθησαν τινες ἀπὸ τὸν Πρῶτον Ἀρμολὸν ἀνταγωνιστικαὶ διεφθοαρμένοι, διότι δὲν ἐνέδιδον, ὥς λέγεται, εἰς τὰς προτάσεις τῶν εἶναι ὁμῶς καὶ ἀναντιρρήτων ὅτι πολλοὶ, ἐνῶ ἐπὶ τῆς ἐφευρέσεως

τῆς τῶν Στερλινοφόρων προβιβασμῶν πηγῆς προσετέθησαν εἰς τὸ μέρος τοῦ λαοῦ, καὶ ἐκόμπαζον ἐπιδεικνύμενοι διὰ τὸ δημοτικόν των φρόνημα, καὶ προθύμως ἐδραπετεύον, ἐπὶ τῆς ἐγγίσσεως τῆς περιοδικῆς χρυσοφόρου ἀναβλύσεως τῆς πηγῆς ἐπρότειναν τὰς Ὑδρίας των, καὶ ἀφ' ἐνεκρίθησαν πληρωταί, ἀπεσκήρτησαν ἐκ τῶν πρώτων καὶ προσετέθησαν εἰς τὴν ὑδροχόον μετὰ πᾶσαν ἀνάξιν τὴν χαρακτῆρός των χαμέρπῃ κολακείαν. Ἀλλ' ἀφίροντες τὰ τοιαῦτα εἰς τῶν Πολιτικῶν τὴν ἀρμοδιότητα, ἐπανακάμπτουμεν εἰς τὴν ἀπλήν τῶν πραγμάτων ἐξισόρησιν.

Ἀφ' ἐτελοσπάντων, κατὰ τὴν προκήρυξιν τοῦ Σίρ Θ. Μαίτλανδ, παριστάνοντος τὸν Βρετανικὸν Μονάρχην, ὑπὸ τὸ ὄνομα Λόρδ Μέγας Ἀρμολὸς, συνεκροτήθη τὸ Καταρκτικὸν Συμβούλιον, ἐκλέχθησαν οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκάστης Νῆσος, καὶ συνταχθὲν τὸ Πολίτευμα (τὸ ὁποῖον τὰ ἐστωδῆσερα ἄρθρα δὲν ἰσχύον ποσῶς, ἄνευ τῆς τοῦ Μεγάλου Ἀρμολοῦ ἐπικυρώσεως,) ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴν Αὐτῆς Βρεταν. Μεγαλειότητος, καὶ δημοσιευθὲν τὰς 28 Δεκεμβρίου 1017 ἐν καθιδρῶθι ἐπὶ Μαίτλανδ. Τῆτον ἀποθανόντι περὶ τὸ 1824 διεδέχθη ὁ Σίρ Φρίδερικ Ἀδάμ μέχρι τοῦ 1832, ἀντὶ τοῦ ὁποῖου διορισθέντος Διοικητῆς εἰς Μαδράς, ἐξάλη τὸν Δεκέμβριον 1833 Μέγας Ἀρμολὸς εἰς τὴν Ἐπιάνησον, ὁ Λόρδ Νῆγεντ, ὅστις μετὰ ἄκρον ἐνθουσιασμόν ἀφιερῶθη εἰς τὴν βελτιώσιν τοῦ Ἰονικοῦ Λαοῦ, σπειρών εἰς τὰς καρδίας των, αἰεταλῶς ἐγγνωμοσύνης σπόρον, διὰ τῶν ὅσα αὐτομάτως ὑποβάλλει εἰς τὴν ἑγκρίσιν τῆς Βουλῆς παντοίας βελτιώσεως σχέδια.

Τὸ παρὸν Πολίτευμα (Κεφ. Α'. Ἄρθ. Α καὶ Ε') ὑπαγορεύει τὴν σύστασιν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν προκήρυξιν τοῦ Λόρδ Νῆγεντ, θέλουν γράφεσθαι μετὰ δύο ἔτη ὅλα τὰ δημόσια ἔγγραφα, ἐνῶ μόνον εἰς τὰ κατώτερα Δικαστήρια εἶναι ἐπιτρεπταμένη τῆς ἐθνικῆς γλώσσης ἢ χρῆσις, ἀποθεβλημένης ἰοτελῶς ἀπὸ τὰ ἀνώτερα, ὅ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

πεφραμμέναι ἢ Ἑνετικῇ μᾶλλον ἢ ἡ Ἰταλικῇ.

Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μορφωθῇ ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα, ὅταν καὶ τὸ συντελέσον μῖσον παραμελεῖται; Ἡ τοπικὴ Ἐφημερίς, διὰ τῆς ὁποίας μίχαι τῆς ἀρίξεως τῆ Νῆγεντ ἐδημοσιεύοντο τὰ πάντα Ἰταλισί (α), καὶ ἔκτοτε εἰς δύο γλῶσσας, ἀπὸ δὲ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον εἰς μόνην τὴν Νεοελληνικὴν, συντάσσεται εἰς γλῶσσαν βριθισαν ξένων ιδιωτισμῶν, αὐθαιρέτως δημισογνημίων λέξεων (β), διὰ τὰ ὁποῖα βιάζονται οἱ ἀναγνώσαι νὰ καταφεύγῃν εἰς ἄλλης τινὸς γλώσσης μεταφρασίν, ἴσως ἀποβῇ καταληπτὴ, ὡς ἐπιτύχη ἢ μεταγλώττισις.

Τὸ ἴδιον πολίτευμα (Κερ. Α'. Ἀρθ. ΚΓ') προβλέπει καὶ διατάσσει τὴν ἀγωγὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῆς Νεολαίας, καὶ ὑποχρεώνει τὴν Κυβέρνησιν νὰ θεωρήσῃ, ὡς ἀπαραίτητον τῆς καθήκον, τὴν σύστασιν Στοιχειωδῶν Σχολείων καὶ ἐνὸς Πανεπιστημίου (Università). Τῆς τοῦ φιλανθρωπότητος ἄθρον ἐγκολπωθεὶς ὁ αἰσθητικὸς καὶ φιλέλλην Κομης Γύλφορντ, συνήγησε, μὲ ἰδιαιτέραν χρηματικὴν καταβολὴν εἰς προπαρασκευὴν διδασκαλῶν καὶ ἐνθάδ' ὄντας πολλῶν Ἑλληνοπαίδων, νὰ συσθῇ δι' ἐξόδων τε καὶ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Κέκυραν ἢ Ἰόνιος Ἀκαδημία, ὅπου παντοδαποὶ Ἑλληνοπαῖδες καὶ ἄλλοι νέοι ἐφοδιασθέντες μὲ διαφόρους γνώσεις, τρέχον ἐπιτυχῶς τὸ κατάλληλον τῆ βίου τῶν εἶδιον.

Σὺ δὲ, ὦ Μακαρία ψυχὴ, ἄφθ' ἐνέχραξας εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν ἀνεξάλειπτον τὴν εὐγνωμοσύνην, διὰ τὰς θεο-

(α) Ἀπὸ τοῦ μὲν ἐξεδίδετο εἰς τὸ Νεοελληνικὸν ἐν φύλλον, περιέχον συνοπτικῶς, ὅτι διαλαμβάνετο εἰς τὰ προσκομιζόμενα φύλλα ἐνός ὁλοκληροῦ μηνός.

(β) Ὁ Κύριος Πετρίδης ὁ ἑρως τῆς Τυπογραφίας, ἥτο καλόν, νὰ παραδεχθῇ τὸ Φρασεολογικὸν καὶ ὅσαι ἐπισημαντικαὶ καὶ τεχνικαὶ λέξεις ἢ Ἑλληνικαὶ Κυβερνήσεις καθιέρωσεν. Ἐπειδὴ ὑπολαμβάνοντες καὶ ἀκούσας θέλοναι προκύβει δύο ὕψος καὶ Βαβυλώνιος πολυωνυμία.

φιλεῖς πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας Σε, περιστοχίζε με αὐτὰς, καὶ παρισταμένη παιδρὰ ἔμπροσθεν τῶ μισοπαδοῦς Κοιτῆ Σε, ἀγάλλε καὶ εὐφραίνε εἰς τὸν χορὸν τῶν Δικαίων!

Μετὰ τὴν ἀπροσδόκητον τῆ ἀξιολογίης τέτις ἀνδρὸς ἀποβίωσιν, ἡ Κυβέρνησις ὁδύσασα ἐπὶ τῶν περιεχομένων εἰς τὸ διαληφθὲν ἄρθρον, ἐσύνησε ἂν ἔχει διωργανισμένα τὰ Δημοσὰ Διδακτήρια αἶμα.

Καταρχικὰ. Ἐν εἰς ἐκάστην Πρωτεύσαν θεωρούμενον ὡς Κεντρικόν, ὅπου ἡ Νεολαία ἐφοδιαζομένη, κατὰ τὴν ἀλληλοδιδασκικὴν μέθοδον, μὲ τὰς ἀπαιτημένας γνώσεις, μεταβαίνει εἰς τὰ Δευτερεύοντα. Εἰς τὰς ἀνωτέρας Κλάσεις τῶν Καταρχικῶν ἀναγινώσκειται ἐν βιβλίον, περιγράφον τὸν βίον τῆ Ἀβελ. Δὲν εἶναι ἄρα γε ἀπολύτως ἀνάγκης, νὰ εἰσαχθῶσι καὶ διδασκτικὰ βιβλία, περιέχοντα ἐπίτομον Ἱστορικὴν καὶ Γεωγραφικὴν γνῶσιν τῆς Πατρίδος τῶν;

Δευτερεύοντα. Ἐν εἰς ἐκάστην κῆσον (α). Εἰς αὐτὰ διδάσκειται ἢ μὲ τὰς ἀπαιτημένας ἀλληλοδιδασκικὰς γνώσεις ἐφοδιασμένη νεολαία, τὰς γλῶσσας: Ἑλληνικὴν, Λατινικὴν, Ἀγγλικὴν καὶ Ἰταλικὴν, ἔτι δὲ Ἀριθμητικὴν, Ἀλγεβραν, στοιχεῖα Γεωμετρίας, Γεωγραφίαν, Λογικὴν καὶ Καλλιγραφίαν, εἰς διάστημα μίως Τετραετίας (β). Ἀπορίας ἄξιον

(γ) Κατὰ θεάρετον τῆς Ἰουλικῆς Βουλῆς ἀπόρριπτον μνηολογούμενον τὰς 15 (27) Νοεμβρίου 1833, ἐσυστήθη καὶ εἰς τὸ κατὰ τὴν Κερκλληναίαν Λεξομένην, ἐν Δευτερευόν Σχολεῖον. Τὰ Καταρχικὰ Σχολεῖα τοῦ Κράτους αὐξήσαν ὥς 137. Θέλει συζηθῇ ἐν Σχολεῖον τῶν ὠρεῶν τεχνῶν, μία βιβλιοθήκη, ἐν Μουσείον, ἐν Φυσικὸν Ταμεῖον, Τρεῖς Ναυτικῆς Διδακτήρια, καὶ ὁ εἰς τέρψιν τινῶν μετασχηματισθεὶς Βοτανικὸς ποτε Κήπος, θέλει πάλιν χρησιμεύει εἰς γενικὴν διδασκαλίαν καὶ ὄφελος.

(δ) Ὅποια ἐπιχριστὴ ἀρέσκεια ἤθελε προκύβει εἰς τὸ διάστημα τοῦτο, αὐτίως ἢ ἐπὶ τῆς Κοινῆς Ἐκκαίδευσως Ἐπιτροπῇ, δὲν ἀφωσιόμετο ὁλοτελὲς εἰς τὴν διαχείρισιν ὁρεῶν τινῶν Κληρῶν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἐνισχυτοῦ ἔπεμπε μέλος τι ἀδυσώπτον εἰς ἐπιτήρησιν τῆς φιλεργίας τῶν νωθρῶν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ὅμως εἶναι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἐνῷ ἐπιθυμεῖ τὴν σύστασιν τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης, δὲν ἐπρόβλεψε νὰ διδάσκηται εἰς τὰ Σχολεῖα ταῦτα ἡ Νεολαία τὴν ἐπιστολογραφίαν, ἢ λογογραφίαν, πρὸς μόρφωσιν καὶ καλλωπισμὸν τῆ ὕψους.

Ἀκαδημία. Εἶναι μία εἰς Κέρκυραν. Εἰς αὐτὴν διδάσκηται Σειρὰ Μαθηματικῶν, Χημεία, Φυσικὴ, Ῥητορικὴ, Φιλοσοφία, Νομικὴ καὶ Θεολογία. Διὰ τὰς μαθητὰς τῆς Θεολογίας εἶναι συζητήμενον ἐν ἐκκλησιαστικὸν Κατάστημα (Seminario), ὅπερ 49 Ἑπτανήσιοι νέοι, ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν βίον, συζῶσι δι' ἐξόδων τῆς Κυβερνήσεως, μετρίστοις διατρέξωσι τῶν ἀπαιτημένων μαθημάτων τὸ εἶδος, καὶ ἀναδειχθῶσι διὰ τὰς γνώσεις καὶ διαγωγὴν των, ἄξιοι ποιήμενες τῶν λογικῶν τῆ Ἀρχιεπισκοπῆς προβάτων.

Ἐγραψα ἐν Πόρῳ κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον 1833.

Γ. Χρυσοβέργης.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΘΟΥΡΙΟΥ

70
568
105

71
5105
515

72
5105
515

73
5105
515

74
5105
515

75
5105
515

76
5105
515

77
5105
515

78
5105
515

79
5105
515

80
5105
515

81
5105
515

82
5105
515

83
5105
515

84
5105
515

85
5105
515

86
5105
515

87
5105
515

88
5105
515

89
5105
515

90
5105
515

91
5105
515

92
5105
515

93
5105
515

94
5105
515

95
5105
515

96
5105
515

97
5105
515

98
5105
515

99
5105
515

100
5105
515

101
5105
515

102
5105
515

103
5105
515

104
5105
515

105
5105
515

106
5105
515

107
5105
515

108
5105
515

109
5105
515

110
5105
515

111
5105
515

112
5105
515

113
5105
515

114
5105
515

115
5105
515

116
5105
515

117
5105
515

118
5105
515

119
5105
515

120
5105
515

121
5105
515

122
5105
515

123
5105
515

124
5105
515

125
5105
515

126
5105
515

127
5105
515

128
5105
515

129
5105
515

130
5105
515

131
5105
515

132
5105
515

133
5105
515

134
5105
515

135
5105
515

136
5105
515

137
5105
515

138
5105
515

139
5105
515

140
5105
515

141
5105
515

142
5105
515

143
5105
515

144
5105
515

145
5105
515

146
5105
515

147
5105
515

148
5105
515

149
5105
515

150
5105
515

151
5105
515

152
5105
515

153
5105
515

154
5105
515

155
5105
515

156
5105
515

157
5105
515

158
5105
515

159
5105
515

160
5105
515

161
5105
515

162
5105
515

163
5105
515

164
5105
515

165
5105
515

166
5105
515

167
5105
515

168
5105
515

169
5105
515

170
5105
515

171
5105
515

172
5105
515

173
5105
515

174
5105
515

175
5105
515

176
5105
515

177
5105
515

178
5105
515

179
5105
515

180
5105
515

181
5105
515

182
5105
515

183
5105
515

184
5105
515

185
5105
515

186
5105
515

187
5105
515

188
5105
515

189
5105
515

190
5105
515

191
5105
515

192
5105
515

193
5105
515

194
5105
515

195
5105
515

196
5105
515

197
5105
515

198
5105
515

199
5105
515

200
5105
515

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ